

FRANK MEIJERINK EN ERIC SCHUTTE

'Ons monument is geslaagd als het mensen aan het denken zet'

1940 Strafkamp

1945 Kamp Erica bevrijd

Camping Besthimenerberg

'In Kamp Erika ligt een geschiedenis die men liever zou vergeten. Het kamp kende meerdere periodes, waarvan het strafkamp (of Justizlager) er één is. Het was in Nederland het enige strafkamp dat door Nederlanders bestuurd werd. Dat is een gegeven waar je niet echt trots op bent', vertelt kunstenaar Frank Meijerink. En toch moet de geschiedenis van dit kamp herdacht worden. Kunstenaars Eric Schutte en Frank Meijerink ontwerpen daarom een nieuw gedenkmoment. In een gesprek bij Eric thuis vertellen ze over het belang van herdenken.

De COO (Cultuurhistorisch Centrum Ommen) vond dat het huidige monument aan vervanging toe was. Frank Meijerink: 'Wat er nu staat is mooi en er wordt heel erg veel liefde en aandacht aan besteed, maar het doet eigenlijk geen recht aan wat er allemaal is gebeurd op die plek. Ook is het moeilijk te vinden.' COO vroeg Eric en Frank om na te denken over een nieuw ontwerp.

GRUIJS GEBIED TUSSEN GOED EN FOUT

Eric: 'Ik wist dat Frank een grote fascinatie voor geschiedenis heeft en ook liggen onze ideeën op een lijn.' Frank gaat verder: 'Ik heb vooral interesse in de donkere kant van geschiedenis. Geschiedenis op zich is een abstract gegeven met feiten, maar de mens speelt altijd een rol. Zo gaat de Tweede Wereldoorlog vaak over goed en fout, maar juist wat daar tussenin zit is het meest interessant: het grijze gebied. Goede mensen deden foute dingen en andersom.'

'Ik denk nog vaak aan mijn opa', vertelt Eric. 'Hij moest echt niks van de Duitsers hebben. Maar in het geval van Kamp Erika waren de Nederlanders ook 'fout'. We verschillen echt niet zo van de Duitsers. Denk maar eens na over wat jij zou doen als je tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland zou wonen.' Juist deze gedachte, een stukje reflectie, moet te beleven zijn bij het nieuwe monument.

DEZE GESCHIEDENIS MOETEN WE BLIJVEN HERDENKEN

TIJDSLIJN ALS MONUMENT

Het nieuwe monument laat de verschillende functies die het kamp gekend heeft zien. Ook moet het een plek zijn waar de herdenking op 4 mei kan blijven plaatsvinden. Daarnaast krijgt het monument een educatieve functie. Eric: 'Er zal een rij betonnen palen komen te staan die zijn gestort in een houten bekisting. Zo blijft er een indruk van hout achter. Elke paal staat voor een tijdsperiode van een half jaar zodat we de tijdlijn van de geschiedenis goed kunnen laten zien. Er worden ook jaartallen ingezet.'

'De palen bestaan uit verschillende kleuren die de functies van het kamp weergeven. De eerste palen zijn wit, die staan voor de verlichting die Krishnamurti bracht. Dan volgt een rij zwarte palen voor wat er is gebeurd in Kamp Erika en de palen voor Kamp Erica (na de bevrijding werd de naam veranderd, zie kader) zijn grijs. Een grote zwartefkei en kleinere steentjes die nu een hart vormen op het huidige monument worden hergebruikt. Ook komen

er in dezelfde kleuren informatieborden te staan waarop de geschiedenis wordt uitgelegd.'

Frank: 'Ons monument is geslaagd als het mensen aan het denken zet. Echt niet iedereen zal het mooi vinden, maar dit monument moet je echt ervaren. Als mens ben je biologisch geprogrammeerd om te denken in goed en fout en dat kan niet bij de geschiedenis van Kamp Erika.'

Op de vraag over wanneer het monument er komt wordt nog onzeker gereageerd. Geld blijkt een belangrijk punt. Frank: 'In januari heeft de gemeente Ommen een hele belangrijke toezegging gedaan. Ook zijn er veel lokale ondernemers die willen bijdragen. Dit is een hele belangrijke eerste stap, maar er is meer nodig. Dit is iets waar de COO hard aan werkt. We richten ons qua realisatie van het monument nu op 2019, maar het kan ook 2020 worden.' Iedereen die wil bijdragen kan contact opnemen met de COO, alle besefjes helpen!

EEN KAMP MET EEN GROTE GESCHIEDENIS

De plek van het kamp heeft verschillende functies gekend. Kamp Erika was tijdens de Tweede Wereldoorlog een strafkamp (achtervolgens justizlager, arbeitseinsatz- und durchgangslager, strafkamp) in de bossen van Ommen. Uniek aan dit kamp was dat er gevangenen naar toe gestuurd werden die zowel onder Duitse als Nederlandse wetten werden veroordeeld door Nederlandse rechters.

Ook de Lagerführer (dagelijkse leiding) Karel Lodewijk Dieggrond en al het personeel was Nederlands. In het kamp zaten zwaarhandelaars en illegale slachters, maar ook homo's of mensen met een 'verkeerd' geloof. Daarnaast zaten er acht joden in het kamp. De gevangenen hadden het zwaar, want Kamp Erika stond bekend als het kamp waar verschrikkelijke mishandelingen plaatsvonden.

Voordat het kamp een strafkamp werd, werden op deze plek de Sterkampen van de theosofische beweging van de grote spreker Krishnamurti gehouden. Eric: 'Een man die mensen leerde voor zichzelf te denken. En dat is het bijzondere aan dit kamp. Voor Kamp Erika is dezelfde infrastructuur gebruikt als die van het Sterrenkamp. En dat nu juist op zo'n positieve plek zo'n omslag plaatsvindt. Dat is intrigerend.'

Kamp Erika werd op 11 april 1945 bevrijd. Na de oorlog werd de naam gewijzigd in 'Kamp Erica en er werden toen 2000 collaborateurs opgesloten in afwachting van hun berechting of vrijlating. Eind 1946 werd het kamp gesloten. Op het toenmalige kampterrein is nu Camping Besthimenerberg gevestigd.

FRANK EN ERIK BIJ DE PLEK VAN HET MONUMENT